

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:3003

av Anders Åkesson och Göran Lindell (båda C)

Gruvdrift

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn över hur de lokala och regionala demokratiska nivåerna samt berörda markägare långt tidigare än i dag görs reallaktiga och ges ett inflytande över kommande mineralprospekteringar, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en samhällsekonomisk analys liksom en konkurrensanalys med andra länder bör göras för att ge ett bättre underlag för bedömningar om gruvbrytningens ekonomiska förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har en lång och framgångsrik historia som gruvnation. Gruvnäringen och mineralindustri är en viktig näring för landet och av avgörande betydelse för många orter och flera regioner. Gruvnäring och mineralindustri är också nära sammankopplad med annan industri i stora delar av landet, industri som inte sällan har sin marknad på andra håll i världen än i Sverige/Skandinavien. Sammantaget har 10 000-tals människor sin försörjning i landets gruv- och mineralrelaterade näringar.

För att gruvnäringen ska kunna bestå som en viktig och långsiktigt hållbar näring i Sverige finns en sträng och tydlig miljölagstiftning där miljöpåverkan under brytning är tillfredsställande behandlad och där också en återställningsplan med ställda ekonomiska garantier måste finnas på plats innan brytning får ske.

Jakten på nya mineraler, jordartsmetaller samt även intresse att exploatera gamla mineralfyndigheter, har lett till att inmutningar och prospektering nu även sker i delar av landet där nutida tradition och kunskap av gruvdrift och mineralindustri saknas.

Ska en fortsatt framgångsrik utveckling kunna ske av den svenska gruvnäringen menar vi att det krävs att både markägarnas och lokalbefolkningens perspektiv uppmärksammas mer och att den lokala och regionala demokratiska nivån görs djupare och mycket tidigare än idag delaktiga i den undersökningsprocess som pågår i deras närmiljö.

Idag är det relativt enkelt att muta in ett område varav följer en påverkan av närmiljön, på ett sätt som kraftigt berör markägare och närboende. En översyn av regelverket behöver göras, så att ovan berördas perspektiv stärks. Även tiden för de tillstånd förundersökningar och provbrytning som ges bör ses över, i syfte att förkorta densamma, och därmed även den oro och handlingsförlamning i närområdet som uppstår.

Ett sätt att lösa problemet som beskrivs i stycket ovan skulle kunna vara att hanteragruvdrift på ett sätt som hämtar inspiration från det som idag gäller för storrvindkraftsetableringar. Det skulle innebära att gruv- och mineralverksamhet blir föremål för kommunal översiktsplanering innebärande att förtroendevalda på lokal och regional nivå får ett större inflytande än idag. Ett förfarande som liknar översiktsplaneprocessen skulle säkerställa öppenhet, delaktighet och ett demokratiskt beslutsfattande på ett långt bättre sätt än idag. Detta skulle också stärka den enskilde markägarens perspektiv i förhållande till prospekteringsföretaget.

En annan viktig faktor för att hållbart få acceptans för en utveckling av gruvnäringen i landet är att branschens ekonomiska situation gentemot staten i form av avgifter m.m. belyses. Vi anser att den samlade samhällsekonomiska effekten av gruvnäringen bör analyseras och liksom att dess kostnader i Sverige relativt andra länder utreds. Ur ett hållbarhetsperspektiv är det viktigt att hålla i minnet att verksamhet som att bryta mineral ur marken innebär ett engångsuttag och det är ingen förnyelsebar process. Detta ska balanseras av att ett hållbart modernt och resurssnålt samhälle är i stort behov av många av de metaller som gruvbranschen producerar. Det är denna balansgång som politiken har att förhålla sig till.

Anders Åkesson (C)

Göran Lindell (C)